

Asia: VN/30326/2022

Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja poikkeaminen; työryhmän mietintö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia (vesienhoitolaki 1299/2004), ympäristönsuojelulakia ja vesilakia. Vesienhoidon ympäristötavoitteita ja vesien tilan heikentämiskieltoa koskevaa sääntelyä halutaan tarkistaa vastaamaan paremmin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä yhteisön vesipolitiikan puitteista (2000/60/EY).

Vesipuitedirektiivissä säädetään mahdollisuudesta poiketa vesienhoidon ympäristötavoitteista uuden hankkeen vuoksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan uuden hankkeen vuoksi tarvittavan ympäristötavoitteista poikkeamisen edellytykset arvioidaan vesienhoidon suunnittelumenettelyn yhteydessä. Vesienhoitosuunnitelmiin ei ole sisällytetty yhtäkään tällaista poikkeusta.

Työryhmän mietinnön mukaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin lisättäisiin uudet lupamenettelyssä sovellettavaksi tulevat säännökset vesien tilan ympäristötavoitteista, joita olisivat vesien hyvän tilan tavoite ja sitä täsmentävä heikentämiskielto. Lisäksi ympäristötavoitteista poikkeamista uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi muutettaisiin paremmin vastaamaan vesipuitedirektiiviä.

Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin tehtäisiin näistä muutoksista johtuvat lisäykset. Molempien lakien lupaedellytyksiin lisättäisiin uusi luvanmyöntämisen edellytys vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuudesta lupaharkinnassa. Lisäksi sekä ympäristönsuojelulakiin että vesilakiin tehtäisiin tästä johtuva lisäys lupahakemuspykälään sekä säädettäisiin hankekohtainen poikkeaminen ympäristötavoitteista käsiteltäväksi lupamenettelyssä lupaviranomaisessa. Jatkossa nämä asiat tulitaisiin käsittelemään perustettavassa valtakunnallisessa lupa-, ohjaus- ja valvontavirastossa osana yhden luukun palvelun periaatetta, jota koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan erikseen.

Etelä-Savon maakuntaliitto tiedostaa tarpeen nopeuttaa tiettyjen hankkeiden lupamenettelyä, mistä näkökulmasta myös poikkeamiset vesien hyvän tilan saavuttamiseen on tarkoituksenmukaista tehdä lupaprosessien yhteydessä, eikä vesienhoitosuunnitteluprosessissa. Maakuntaliitto kuitenkin katsoo, että poikkeaminen on aina erityistilanne, eikä siitä saa tulla ”käytäntö”, siksi säätelyn on oltava tiukkaa.

Etelä-Savon maakuntaliitto vastustaa lain näkökulmaa, ettei vesistöjen tilan huononeminen erinomaisesta hyvään tilaan välttämättä käynnistä vesipuidedirektiivin 4 artiklan 7 kohdan mukaista arviointia. Vesienhoitolakiehdotuksen 20 c pykälästä ”Ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi, jos:” tulisivat poistaa kohta 2 ”pintavesimuodostuman ekologisen tilan huononeminen erinomaisesta hyvään tilaan aiheutuu uusista kestävästä kehityksen mukaisista toimista”. Tämä ei pitäisi olla peruste ympäristötavoitteista poikkeamiselle.

Perusteluna kohdan poistolle Etelä-Savon maakuntaliitto toteaa, että Etelä-Savon maakunnan pinta-alasta on 25 % vettä ja 97 % vesistöistä on hyvässä tai erinomaisessa tilassa. Koko Vuoksen vesistöalueen kaikista vesistöistä 50 % on erinomaisessa tilassa, mm. Etelä-Savossa kaikki Saimaan suuraltaat. Huomautettakoon myös, että Vuoksen vesistöalueen vesienhoitosuunnitelmassa on koko alueen keskeiseksi vesienhoitokysymykseksi asetettu erinomaisessa tilassa olevien vesien tilan säilyttäminen. Lakiluonnos vesittää tämän tavoitteen ja näkökulman.

Etelä-Savon maakunnan vahvuus on Saimaan ja muiden suurten vesistöjen vedenlaadun erinomaisuus, tätä vahvuutta ei haluta menettää tai pilata. Tällöin maakunnan keskeinen elinkeino matkailu sekä loma-asutus kärsisi. Jos poikkeaminen veden laadun suhteen on helpointa erinomaisessa tilassa olevien vesistöjen äärellä, niin eikö se houkuttele juuri näille alueille toimintaa, josta aiheutuu ongelmia vedenlaadulle, esimerkiksi kaivostoimintaa. Tämä ei kuitenkaan saa olla lakimuutoksen tarkoitus.

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto